

Rozvojová spolupráce a humanitární pomoc ČR v roce 2024

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Ministerstvo zahraničních věcí ČR

Loretánské náměstí 5

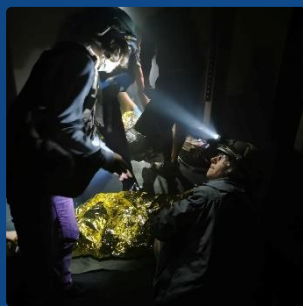
118 00 Praha 1 – Hradčany

mzv.gov.cz/rozvoj

Ohlédnutí za rokem 2024

- Dle konečných údajů poskytlo Česko v roce 2024 oficiální rozvojovou pomoc (ODA) ve výši **13,29 miliard Kč**, tedy přibližně 572 milionů USD. Podíl na hrubém národním důchodu (HND) činil **0,17 %**.
- I v roce 2024 tak pokračoval sestupný trend podílu ODA na HND. Česko zůstává hluboko pod průměrem DAC a velmi **vzdáleno dosažení závazku 0,33% podílu ODA na HND do roku 2030**. Zvrácení tohoto trendu a naopak postupné navyšování ODA by mělo být prioritou vzhledem ke globálním potřebám i **příležitostí pro uplatnění českých realizátorů a řešení**.
- V říjnu 2024 poprvé proběhlo peer review statistického výkaznictví oficiální rozvojové pomoci české ZRS. Hodnotitelskými zeměmi byly Nizozemsko a Portugalsko; Kazachstán se zúčastnil jako pozorovatel. ČR byla oceněna za **transparentnost a přesnost vykazování**, a to i při velmi omezené personální kapacitě.
- Dne 25. dubna 2024 se uskutečnila historicky první akce „**Česko pomáhá – Národní rozvojový den**“, kterou zahájil prezident ČR. Akce by se měla stát každoroční **příležitostí pro setkání politické, odborné i široké veřejnosti** nad otázkami a ukázkami českého rozvojového úsilí.
- Ministr zahraničních věcí rovněž inicioval **nové zastřešující logo Czech Aid**. Ve vizuální podobě loga byly také vytvořeny šablony, které jsou společně s logem ke stažení na: mzv.gov.cz/rozvoj. Také tento dokument šablonu i logo využívá.
- MZV ve svých humanitárních, rozvojových i transformačních aktivitách průběžně usiluje o **uplatňování českých řešení a zapojování českých realizátorů** z veřejného, soukromého, neziskového i akademického sektoru.

Z aktivit rozvojové spolupráce a humanitární pomoci ČR

Aktivity v gesci České rozvojové agentury

Bilaterální projekty ČRA v prioritních zemích

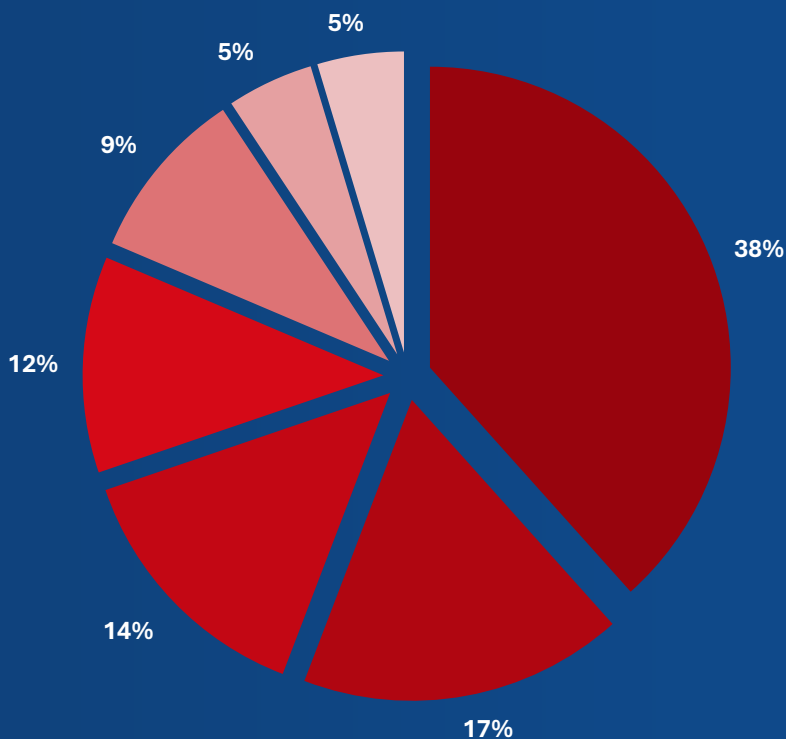
Země	Čerpaná částka
Bosna a Hercegovina	43,3 mil. Kč
Etiopie	66,4 mil. Kč
Gruzie	42,8 mil. Kč
Kambodža	28 mil. Kč
Moldavsko	40,5 mil. Kč
Zambie	28 mil. Kč

- Realizuje především dvoustranné rozvojové projekty v šesti prioritních zemích: **Bosna a Hercegovina, Etiopie, Gruzie, Kambodža, Moldavsko a Zambie.**
- Další programy, jako např. Program rozvojového partnerství pro soukromý sektor či Trilaterální program jsou otevřené i pro další rozvojové země (např. Albánie, Írák, Jemen, Myanmar, Senegal).
- Bilaterální rozvojové aktivity přispívají k naplňování **cílů udržitelného rozvoje (SDGs)** s prioritním tematickým zaměřením na: udržitelné nakládání s přírodními zdroji (zejména s **vodou**), **zemědělství a rozvoj venkova**, inkluzivní sociální rozvoj (včetně podpory **vzdělávání a zdravotní péče**), řádnou (demokratická) správu věcí veřejných a ekonomický růst (včetně **energetiky**).
- Všechny projekty musí respektovat lidská práva a genderovou rovnost, být šetrné k životnímu prostředí a klimatu a podporovat dobrou veřejnou správu včetně zapojení občanské společnosti.

Nástroje v gesci ČRA

- **Bilaterální projekty**
 - Bilaterální dotace, veřejné zakázky, rozpočtová opatření a peněžní dary pro naplnění rozvojových cílů partnerských zemí / 92 projektů za 329,3 mil. Kč
- **Program B2B**
 - Zapojení soukromého sektoru do rozvojové spolupráce / 9 projektů za 6,9 mil. Kč
- **Trojstranné projekty**
 - Podpora trojstranných projektů českých subjektů ve spolupráci s EU či jiným mezinárodním partnerem / 13 projektů za 31,6 mil. Kč
- **Globální vzdělávání a osvěta veřejnosti**
 - Podpora projektů se zaměřením na zprostředkování informací a vzdělávání dětí a mládeže, učitelů i široké veřejnosti o globálních výzvách a souvislostech/ 10 projektů za 11,3 mil. Kč
- **Posilování kapacit implementačních partnerů**
 - Podpora zejména odborných kapacit neziskových organizací, krajů a obcí i platform, které se aktivně zapojují do české rozvojové spolupráce / 7 projektů za 5 mil. Kč
- **Delegovaná spolupráce**
 - Implementace projektů z prostředků svěřených Evropskou komisí v Bosně a Hercegovině, Gruzii a Zambii / 7 projektů za 47,6 mil. Kč

Projekty ČRA dle sektoru

- Zemědělství a lesnictví
- Veřejná správa a občanská společnost
- Voda a sanitační
- Ostatní sociální infrastruktura a služby
- Zdravotnictví

Aktivity v gesci Ministerstva zahraničních věcí (MZV)

MZV strategicky i metodicky zastřešuje českou rozvojovou pomoc, připravuje strategické materiály a programy spolupráce s prioritními zeměmi. Zajišťuje spolupráci s EU, OECD a OSN v rozvojové a humanitární oblasti. Realizuje vyhodnocení (evaluace) programů a projektů ZRS ČR.

MZV zároveň také přímo implementuje řadu programů, které přesahují rámec prioritních zemí a mají výrazný politický dopad.

Jedná se např. o malé lokální projekty, posilování kapacit veřejných vysokých škol v rozvojových zemích a poskytování rozvojových stipendií ke studii v ČR, aktivity transformační spolupráce, humanitární pomoc, stabilizační programy pro Afriku a Blízký východ, či Program humanitární, stabilizační, rekonstrukční a hospodářské asistence Ukrajině.

Humanitární pomoc

- Česká republika v r. 2024 pomáhala při:
 - **katastrofách** (zemětřesení v Sýrii a Turecku a na Tchaj-wanu, záplavy v BaH, Brazílii, na Filipínách či v Kazachstánu, požáry v Bulharsku, Chile, Řecku a Severní Makedonii)
 - **konfliktech a nuceném vysídlení** (např. Afghánistán, Bangladéš, Gaza, Jemen, Jordánsko, Konžská demokratická republika, Súdán, Ukrajina)
 - komplexních humanitárních krizích (např. Barma/Myanmar, Etiopie, Libanon, Sahel, Sýrie)
 - **snižování rizika katastrof** a posilování odolnosti zranitelných zemí (např. BaH, Etiopie, Gruzie, Kambodža, Zambie, regionálně subsaharská Afrika)
- **V rámci humanitární pomoci České republiky realizovalo MZV 44 humanitárních aktivit v 22 zemích za 177,4 mil. Kč.**

Malé lokální projekty

- Cílem malých lokálních projektů je podpořit **rozvojové aktivity menšího rozsahu místních subjektů v rozvojových zemích** v hodnotě do 500 tisíc Kč. Díky úzkému propojení s místními subjekty reagují projekty na aktuální potřeby a cíleně pomáhají místním komunitám v celé řadě oblastí, např. zdravotnictví, vzdělávání, zemědělství, voda-sanitace či energetika. Důležité je také **zviditelnění Česka a podpora partnerství** mezi českými a místními aktéry – školami, obcemi i výzkumnými institucemi.
- **V rámci tohoto programu realizovalo MZV 53 projektů ve 43 zemích za 24,3 mil. Kč.**

Posilování kapacit veřejných vysokých škol v rozvojových zemích

- Cílem tohoto programu je podpořit partnerství českých a zahraničních vysokých škol z rozvojových zemí v oblasti **výuky, výzkumu i managementu**. Program umožňuje oboustrannou krátkodobou mobilitu a identifikaci adeptů pro dlouhodobá rozvojová stipendia.
- **V rámci tohoto programu realizovalo MZV 11 projektů v 6 prioritních zemích za 13 mil. Kč.**

Program Cybervac

- Hlavním záměrem programu Cybervac, který byl zahájen v roce 2022, je pomáhat partnerským zemím budovat fungující a odpovědné instituce v oblasti **kybernetické bezpečnosti a prevence kybernetické kriminality**.
- **V rámci tohoto programu realizovalo MZV celkem 7 projektů v 6 zemích za 3 mil. Kč.**

Záruka ZRS ČR

- V roce 2024 došlo k poskytnutí první záruky z tohoto programu ve výši 4 mil Kč na projekt firmy SEDA na realizaci linky pro stáčení pitné vody v Ghaně.

Komunikace, prezentace, globální vzdělávání, osvěta

- MZV zajišťuje informování české, mezinárodní a místní odborné i široké veřejnosti i specifické aktivity ve formálním a neformálním vzdělávání v souladu se **Strategií globálního rozvojového vzdělávání a osvěty o globálních souvislostech 2018–2030**.
- Dne 25. dubna 2024 proběhla historicky první akce „Česko pomáhá – Národní rozvojový den“, kterou zahájil prezident ČR. Na politickou část, které se účastnilo téměř 200 zástupců resortů, neziskových organizací, univerzit, firem i médií, navázaly tři odborné stoly. Odpoledne proběhla akce pro veřejnost v zahradě MZV.
- V roce 2024 bylo také vytvořeno nové zastřešující **logo Czech Aid** a také šablony pro prezentační materiály ve stylu loga. Logo i šablony jsou ke stažení na stránkách MZV – www.mzv.gov.cz/rozvoj.

Prezident České republiky Petr Pavel na zahájení akce „Česko pomáhá – Národní rozvojový den“

Program transformační spolupráce

- Cílem programu je přispívat k vytváření a posilování demokratických institucí a občanské společnosti, podporovat ochranu lidských práv, právní stát a zásady řádné správy veřejných záležitostí; specifickou prioritou je podpora svobodných médií a obránců lidských práv.
- Projekty se realizují v zemích přednostního zájmu zahraniční politiky ČR, kde zároveň existuje určitý předpoklad **přenositelnosti české zkušenosti a tradice vzájemných kontaktů** (Arménie, Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Gruzie, Kosovo, Kuba, Moldavsko, Myanmar, Srbsko, Ukrajina a Vietnam).
- **V rámci tohoto programu realizovalo MZV 82 projektů v 27 zemích za 91,5 mil. Kč**

Podpora naplňování agendy 2030 pro udržitelný rozvoj a jejích cílů

- Projekty zastupitelských úřadů ČR v zahraničí, které podporují naplňování Agendy 2030 a jejích Cílů udržitelného rozvoje. Cílem je zároveň zvyšovat povědomí o ČR a českých řešeních a know-how v naplňování této agendy. Projekty jsou realizovány ve všech regionech světa, nejčastěji formou účasti českých expertů na seminářích a prezentacích v zahraničí.
- **V rámci tohoto programu realizovalo MZV 20 projektů v 18 zemích za téměř 900 000 Kč**

Vládní stabilizační programy v gesci MZV

Program spolupráce s Afrikou

- V roce 2024 proběhl druhý rok tříletého cyklu „**Programu na naplňování cílů ČR v Africe na léta 2023-2025**“, který navazuje na předchozí program 2020-2022.
- V roce 2024 byly podpořeny humanitární i stabilizační projekty. Program se rovněž zaměřil **na strategickou komunikaci**, a to přes české zastupitelské úřady v Africe formou univerzitních přednášek, seminářů na podporu nezávislých médií a svobody slova. MZV uspořádalo druhý ročník programu „**Cool Czechia 2024**“ – studijní cesty 20 mladých afrických leaderů ze 14 afrických zemí do Prahy, spojené s návštěvou státních a veřejnoprávních institucí, neziskových organizací, médií a vědeckých institucí.
- V rámci tohoto programu realizovalo MZV celkem **7 projektů s přesahem do 17 zemí za 11,6 mil. Kč.**

Rekonstrukční program České republiky v regionu Blízkého východu

- Poskytuje podporu při přechodu od humanitárních aktivit ke **stabilizačním projektům a následné post-konfliktní obnově** cílových zemí a reaguje také na nově vzniklé situace bezpečnostního a migračního charakteru.
- Sektorově zahrnuje vzdělávání, energetiku, zdravotnictví, zemědělství, životní prostředí a sociální služby a komunitní podporu.
- Finanční prostředky byly v r. 2024 např. využity na zajištění potravinové pomoci civilnímu obyvatelstvu v pásmu **Gazy**, dodání zdravotnického vybavení pro nemocnice v **Libanonu a Iráku**, instalaci čistírny odpadních vod v **Libyi**, či na podporu přístupu k pitné vodě v **Sýrii**.
- V rámci tohoto programu realizovalo MZV v regionu Blízkého východu **36 projektů v 7 zemích za 97,6 mil. Kč.**

Program Ukrajina

- V souvislosti s agresí Ruska proti Ukrajině koordinuje MZV implementaci **Programu humanitární, stabilizační, rekonstrukční a hospodářské asistence Ukrajině v letech 2023-2025**. Program počítá s roční alokací 500 milionů Kč určenou pro Ministerstvo zahraničních věcí (280 mil.), Ministerstvo průmyslu a obchodu (85 mil.), Ministerstvo vnitra (120 mil.) a Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (15 mil.).
- Program je koncipován napříč humanitární, stabilizační a rekonstrukční asistencí se zapojením veřejného, soukromého, akademického i neziskového sektoru. Počítá s maximálním, **zapojením české expertízy a řešení** na podporu **stabilizace, transformace a sbližování Ukrajiny s EU**.
- V gesci MZV byly projekty humanitární, stabilizační a rozvojové asistence, které se zaměřovaly např. na zajištění **zdravotní péče, nouzového ubytování, humanitárního odminování, přístupu k výživě, energii** a zdrojům obživy, či na podporu veřejných vysokých škol.
- V rámci tohoto programu realizovalo MZV na Ukrajině **66 humanitárních a stabilizačních projektů a 10 projektů transformační spolupráce v různých sektorech za 284 mil. Kč**. Dále bylo také realizováno 6 projektů prostřednictvím ČRA s celkovým čerpáním 31,1 mil. Kč.

Z aktivit rozvojové spolupráce a humanitární pomoci ČR

Aktivity MZV ve spolupráci s dalšími ministerstvy

V součinnosti s dalšími resorty probíhaly následující programy a aktivity

- Transformační finanční a ekonomická spolupráce (Ministerstvo financí)
- Program Aid for Trade (Ministerstvo průmyslu a obchodu)
- Program bezpečnostní rozvojové spolupráce (Ministerstvo vnitra)
- Program Pomoc na místě (Ministerstvo vnitra)
Peněžní dary do zahraničí zacílené na asistenci uprchlíkům v místě jejich prvního vysídlení a na podporu azylové a migrační infrastruktury států, které velké uprchlické populace hostí.
- Stálý zdravotně humanitární program MEDEVAC (Ministerstvo vnitra)
Vysílání zdravotnických týmů do cílových zemí, budování kapacit zdravotnického personálu, poskytování materiálního vybavení a v případě potřeby též převoz pacientů k léčení v ČR.
- Poskytování vládních stipendií pro studenty z rozvojových zemí a vzdělávací spolupráce (Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy), zajištění zdravotních služeb (Ministerstvo zdravotnictví)

Mezinárodní spolupráce

Organizace spojených národů

- ČR v souvislosti s působením v rozvojovém systému OSN v r. 2024 zasedala ve **Výkonné radě Dětského fondu OSN (UNICEF)** v New Yorku, ve **Výboru stálých představitelů Programu OSN pro životní prostředí (UNEP)** v Nairobí a ve **Výkonné radě Světového potravinového programu OSN (WFP)** v Římě.
- Pokračovalo i vysílání mladých lidí do rozvojových zemí v rámci **programu Mladých dobrovolníků OSN (UNV)** nebo komplexní spolupráce s Rozvojovým programem OSN (UNDP) v rámci dlouhodobého **Partnerství pro cíle udržitelného rozvoje mezi ČR a Rozvojovým programem OSN (UNDP)**. **Organizace pro výživu a zemědělství (FAO)** také opět implementovala odborné semináře i dlouhodobější projekty v oblasti zemědělství, akvakultury a lesnictví, zaměřené na regiony Balkánu, Východní Evropy a Střední Asie.

Evropská unie

- V EU probíhalo v prvním pololetí 2024 belgické předsednictví, které se zaměřilo na **globální zdraví**, lidskoprávní přístup k rozvoji a také na přístup Team Europe. ČR tyto priority aktivně podporovala, mj. zapojením do Team Europe návštěvy Africké unie v Addis Abebě a Team Europe aktivit v Bruselu.
- Významnou událostí na podzim 2024 bylo svěření **portfolia mezinárodního partnerství v nové Evropské komisi** českému eurokomisaři Jozefu Síkelovi.
- MZV koordinovalo české postoje k implementaci hlavního nástroje EU ve vnějších vztazích **NDICI-Global Europe** a také ve vztahu ke **Strategii Global Gateway**. MZV iniciovalo ustavení politického koordinačního týmu (Team Czechia) se zahrnutím příslušných resortů, finančních institucí a firemních asociací. Jeho hlavním výstupem v r. 2024 bylo vytvoření jednotného vstupního místa pro firmy a ustavení jednotného procesu identifikace vhodných projektů.

Výbor OECD pro rozvojovou pomoc (OECD/DAC)

- Výbor OECD pro rozvojovou pomoc sdružuje nejvyspělejší země světa - dárce rozvojové pomoci a je považován za hlavní mezinárodní fórum pro **standards a koordinaci rozvojové spolupráce**. ČR se stala členem OECD/DAC na jaře 2013 a od té doby s výborem úzce spolupracuje a využívá jeho expertízy.
- ČR je aktivní v řadě pracovních skupin a sdružení. Např. v pracovní skupině DAC pro statistické výkaznictví (**WP-STAT**), která shromažďuje a zveřejňuje statistiky o oficiální rozvojové pomoci, v platformě **EvalNet**, zabývající se evaluacemi rozvojových aktivit, či skupině **INCAF** sdružující členy OECD/DAC, kteří působí v křehkých a konfliktem postižených oblastech.
- V roce 2024 poprvé proběhlo **vyhodnocení - peer review - statistického výkaznictví oficiální rozvojové pomoci české ZRS**, jehož hlavním účelem bylo zmapovat proces sběru dat, jejich následné užití, ale i poskytnout prostor pro výměnu zkušeností. Přístup ČR ke statistickému výkaznictví byl hodnocen pozitivně. Hodnotitelskými zeměmi byly Nizozemsko a Portugalsko; Kazachstán se zúčastnil jako pozorovatel.
- ČR byla v roce 2024 spolu s Rakouskem **hodnotitelem v peer review rozvojového systému Finska**. Součástí byla mise do Helsinek a do jedné z prioritních zemí – Tanzanie. Během hodnocení došlo k užitečnému sdílení zkušeností – finských se zapojením soukromého sektoru do rozvoje, českých z delegované spolupráce s EU a rakouských s komplexním vyhodnocováním rizik.

Civilní mise OSN, EU a OBSE

- ČR se i v roce 2024 angažovala prostřednictvím vyslaných expertů v **civilních misích** mezinárodních organizací, zejména **EU, OBSE a OSN**. Zapojení ČR do civilních misí přispívá k naplnění politických a geografických priorit zahraniční a bezpečnostní politiky.
- Čeští experti byli zastoupeni například v civilní misi **OSN v Jižním Súdánu** a misí OBSE do **Bosny a Hercegoviny a do Kosova**.
- V roce 2024 vyslala ČR také celkem **80 volebních pozorovatelů** do volebních pozorovatelských misí EU a OBSE v Ázerbájdžánu, Bosně a Hercegovině, Gruzii, Moldavsku, Mongolsku, Severní Makedonii, Srbsku, USA a Uzbekistánu.

Rozvojová spolupráce a humanitární pomoc

Odkazy

ZRS a HP na webu
MZV

Plán ZRS, HP a TRANS

Informace o ZRS, HP,
TRANS, ODA

Aktuální humanitární
pomoc

Česká rozvojová
agentura

Fórum pro rozvojovou
spolupráci

Výbor pro rozvojovou
pomoc OECD

ZRS a HP EU

Team Europe
Initiatives

Global Gateway

Česko – UNDP
spolupráce

Interaktivní mapa
projektů ZRS a HP ČR